

Het einde van het rendement denken

Een paar weken geleden was ik bij een congres waar een actuaaris dé oplossing voor pensioenfondsen presenteerde: “Ga op zoek naar beleggingen met een goed rendement en we komen uit de crisis”. Ik denk niet dat het zo eenvoudig is, als het vinden van goed rendement de oplossing is, waren we niet in deze crisis terecht gekomen. Er zijn namelijk genoeg vaardige en kundige beleggingsexperts in de sector werkzaam die voortdurend op zoek zijn naar goede rendementen.

De focus op rendement is en was helaas een verkeerde raadgever. In een tijd van dalende marktrente is het voor behoudende beleggers (lees; voldoende obligaties met vaste coupon) makkelijk om goede langjarige rendementen te presenteren. We zien echter dat de nominale dekkingsgraden steeds verder onderuit zakken, omdat het ‘garanderen’ van de toekomstige uitkeringen steeds duurder wordt. We moeten daarom anders gaan kijken naar het geld dat we opzij zetten voor onze ‘oude dag’.

De afgelopen maanden hebben we, in het kader van de ontwikkeling van een coöperatieve inkomensvoorziening (SamenLeven), met een groep zelfstandig ondernemers discussie gevoerd over de wijze waarop we kunnen voorzien in onze eigen ‘oude dag’. Een belangrijke conclusie die we hieruit hebben getrokken is dat we willen voorzien in onze basisbehoeften. Wij gaan dit gebruiken als uitgangspunt voor het doen van investeringen in de lokale economie.

Basisbehoefte energie

Een van de basisbehoeften die tijdens de besprekingen van het concept aan de orde kwamen is energie. Energie hebben we ons leven lang nodig en er bestaan tal van initiatieven om energie op een alternatieve manier en duurzaam op te wekken. Om te schetsen hoe wij aankijken tegen de voorziening in basisbehoefte nemen we het energieverbruik van Bart na pensionering als voorbeeld. Bart investeert ieder jaar een deel van zijn inleg in zijn inkomensvoorziening in het windpark dat bij hem in het dorp is ontwikkeld. Na 10 jaar is zijn aandeel in het windpark zodanig dat bij normale wind de jaaropbrengst voldoende is om in zijn eigen energiebehoefte te voorzien.

Er zijn meerdere scenario’s denkbaar, maar laten we uitgaan van twee extreme situaties.

Situatie 1; De olieprijsen blijven de komende jaren laag en er lijkt daarom weinig noodzaak tot ontwikkelen van alternatieve vormen van energie. In dit scenario trekt na 5 jaar de economie aan en schiet de olieprijs omhoog onder invloed van gestegen vraag uit China, India en Europa. De prijzen voor energie verdubbelen en de vraag naar alternatieve vormen van energie stijgt sterk waardoor huidige windparken 50% in waarde stijgen.

Situatie 2; De focus komt steeds meer te liggen op duurzame energie en zonnepanelen worden steeds goedkoper en efficiënter. Over 10 jaar heeft ieder huishouden een energie overschot en levert terug aan het net. Door deze ontwikkelingen is energie (zo goed als) gratis voor particuliere huishoudens.

Hoe kijkt een rendement denker aan tegen deze investering van Bart?

In situatie 1 heeft Bart het geweldig gedaan, hij is op het juiste moment ingestapt. Zowel de toekomstige cash flow van de energie opbrengsten als de waarde van zijn aandelen zorgen er voor dat de waarde van zijn beleggingsportefeuille sterk is gestegen. In situatie 2 heeft Bart aan kapitaalvernietiging gedaan. De waarde van zijn aandeel in het windpark en de jaarlijkse opbrengsten van het windpark zijn nagenoeg waardeloos.

Hoe kijkt Bart aan tegen zijn investering?

Bart is tevreden omdat hij zich geen zorgen meer hoeft te maken over de inkoop van energie na zijn pensioen, hij kan zelfs de jaarlijkse opbrengst gebruiken om zijn jaarlijkse uitgaven te verlagen. Het is voor hem niet van belang of de waarde van zijn investering sterk gestegen of sterk gedaald is. Hij dekt door middel van deze investering een deel van zijn basisbehoeften af.

Wat heeft de toekomst?

In de huidige tijd lijkt het er op dat de rendement denker uit mijn inleiding de boventoon voert. Hierbij ligt de focus op het vermeerderen van geld in plaats van op het duurzaam investeren in de reële economie. Echter naar ons idee is dit aan het omslaan. Niet rendement is belangrijk, maar voldoende investeren om te kunnen blijven voldoen in basisbehoeften. Daarbij past het zoeken naar investeringsprojecten die direct aansluiten bij die basisbehoeften.

Conclusie

Het behalen van rendement wordt van ondergeschikt belang, het duurzaam voorzien in de basisbehoeften van de deelnemers wordt het uitgangspunt van iedere oudedagsvoorziening.

Marc Simon Visser

Mede-eigenaar SamenLeven Conceptontwikkeling B.V.